

ZALETY OPEKI NAPRZEMIENNEJ Dr. E. Kruk (2012) w czasopiśmie „The American Journal of Family Therapy” dokonuje przeglądu literatury naukowej świadczącej o zaletach wprowadzenia w systemie prawnym priorytetu równego czasu opieki nad dzieckiem w sporach rozwodowych

Wymienia on 16 podstawowych zalet takiego systemu opieki nad dzieckiem, przeprowadzając dla każdego z nich dyskusję literatury psychologicznej i prawnej świadczącej o pozytywnych skutkach opieki, jak i poglądów krytyków:

1. Równy czas opieki pozwala na zachowanie relacji dziecka z obojgiem rodziców - z punktu widzenia potrzeb dziecka. Nieproporcjonalne ograniczenie czasu spędzanego z jednym z rodziców wpływa negatywnie na poczucie bezpieczeństwa dziecka. Autor podaje przykład 12 badań empirycznych, które wskazują, iż opieka równoważna miała korzystny wpływ na przystosowanie społeczne dzieci. Ustalenie priorytetu jednego miejsca zamieszkania dziecka i związana z tym opieka sprawowana głównie przez jednego rodzica są silnie skorelowane z pojawianiem się w stosunku do dzieci Przemocy Alienacji Rodzicielskiej i apatii. Zdaniem autora znaczna liczba prac naukowych wskazuje, że szczególnie nieobecność ojca po rozwodzie, bardziej niż inne czynniki, ma negatywny wpływ na emocjonalne samopoczucie dziecka.

2. Równy czas opieki zabezpiecza relacje rodziców z dzieckiem -. z punktu widzenia potrzeb rodziców. Badania wskazują, że ograniczenie kontaktów z dzieckiem jednemu z rodziców często wpływa negatywnie na jego zdrowie fizyczne i emocjonalne, zwiększa także jego skłonność do depresji. Z kolei takie psychologiczne osłabienie rodzica wpływa negatywnie na poczucie własnej wartości dziecka.

3. Równy czas opieki zmniejsza konflikt pomiędzy rodzicami i zmniejsza prawdopodobieństwo przemocy domowej Profesor. E. Kruk argumentuje, iż dłuższe przebywanie na przemian u obojga rodziców sprzyja zmniejszaniu się liczby sytuacji konfliktowych w porównaniu do sytuacji, gdy dziecko mieszka u jednego rodzica, a drugi ma możliwość jedynie krótkiego widywania dziecka. Cytuje on badania wskazujące, iż równy czas opieki przynosi korzyści dla dziecka zarówno w sytuacji niskiego jak i wysokiego konfliktu pomiędzy rozwiedzionymi rodzicami. Praktyka przyznawania opieki nad dzieckiem jednemu z rodziców i preferowanie jednego miejsca zamieszkania dziecka sprzyja eskalacji konfliktu w sądzie w czasie rozwodu, gdzie rodzice za wszelką cenę walczą o dziecko. Wprowadzenie opieki naprzemiennej (równej) jako formy priorytetowej zmniejsza tego typu konflikt pomiędzy rodzicami, ponieważ żaden z nich nie ma wtedy poczucia całkowitej utraty dziecka, a niższy poziom konfliktu jest korzystny dla dziecka.

4. Równy czas opieki jest zgodny z preferencjami dzieci oraz ich poglądami o swoich potrzebach i własnym dobru. Dzieci zazwyczaj wykazują równe przywiązanie do ojca i matki. W naukowych badaniach ich preferencji po rozwodzie rodziców najczęściej wyrażają one silną potrzebę spędzania tyle samo czasu z matką, jak i ojcem (tzn. dzieci nie preferują mieszkania i spędzania większości czasu tylko z jednym rodzicem.

5. Równy czas opieki jest zgodny z preferencjami rodziców i ich poglądami na temat potrzeb ich dziecka i jego dobra. W dobrowolnych porozumieniach pomiędzy rodzicami w sprawie opieki nad dzieckiem po rozwodzie dominuje ustalanie równego podziału obowiązków i takiego samego czasu spędzanego z dzieckiem.

6. Równy czas opieki odzwierciedla opiekę nad dzieckiem przed rozwodem Współczesne badania wskazują, że w normalnych rodzinach, gdzie matka i ojciec pracują, każdy z rodziców zajmuje się dzieckiem porównywalną ilość czasu (w przybliżeniu po połowie). Poglądy, że to głównie matka opiekuje się dzieckiem (jako uzasadnienie przyznawania matkom jedynej opieki), są zdaniem E. Kruka przestarzałe i nie mają potwierdzenia we współczesnych badaniach empirycznych.

7. Równy czas opieki polepsza jakość relacji rodziców z dzieckiem. Więzy emocjonalnego przywiązania kształtują się poprzez wspólne uczestnictwo dziecka i rodzica w codziennych zajęciach, włączając w to nocowanie, zawożenie i odbieranie ze szkoły oraz zajęcia dodatkowe. Ograniczenie dziecku tego typu kontaktów z jednym z rodziców ma negatywny wpływ na jego związek emocjonalny z nim. Dlatego autor popiera równy czas zajmowania się dzieckiem przez oboje rodziców.

8. Równy czas opieki zmniejsza koncentrowanie się rodziców po rozwodzie na „matematycznym” przestrzeganiu czasu wizyt danego rodzica z dzieckiem i zmniejsza liczbę sporów sądowych z tym związanych. Wyznaczenie jednemu z rodziców na stałe kontaktów w określone dni i godziny (np. typowe ograniczanie czasu do co drugiego weekendu i ewentualnych spotkań w tygodniu) nie uwzględnia zmieniających się potrzeb dziecka związanych z jego stanem rozwoju i wiekiem.

9. Priorytet równego czasu opieki zapewnia bodźce do negocjacji, mediacji i rozwoju planu wychowawczego pomiędzy rodzicami W systemie preferującym opiekę nad dzieckiem sprawowaną przez jednego rodzica nie ma bodźców do negocjacji i mediacji pomiędzy rodzicami, którzy liczą na „wygranie” prawa do opieki nad dzieckiem. Autor podaje przykład australijskiego prawa zmuszającego rozwodzących się rodziców do przygotowania planu rodzicielskiego, które spowodowało, że 72 procent rozwodzących się par woli korzystać z centrów mediacji niż z pomocy prawnej nastawionej na walkę o dziecko z drugim rodzicem.

10. Równy czas opieki zapewnia klarowne i spójne wskazówki dla sądowego podejmowania decyzji. W systemach prawnych preferujących przyznawanie opieki jednemu z rodziców sędziowie opierają się na specyficznych uprzedzeniach dotyczących „dobra dziecka”, nie uwzględniających współczesnych wyników badań naukowych dotyczących skutków takich decyzji na dzieci. Preferowanie w systemie prawnym równej opieki nad dzieckiem po rozwodzie nie jest wcale sprzeczne z „dobrem dziecka” i zapewnia zaspokojenie części jego potrzeb określonych na podstawie badań empirycznych.

11. Równy czas opieki zmniejsza ryzyko i nasilenie zjawiska Przemocy Alienacji Rodzicielskiej. Alienacja rodzicielska wynikająca z ograniczenia czasu spędzanego z jednym z rodziców jest dla dziecka przeżyciem traumatycznym. Równy czas opieki nad dzieckiem przez obojga rodziców zmniejsza wyraźnie ryzyko wystąpienia tego syndromu.

12. Równy czas opieki ułatwia wprowadzenie stałego porządku wychowawczego, gdyż rodzice łatwiej znoszą system opieki naprzemiennej. Zdaniem autora system wymuszający jedno miejsce zamieszkania dziecka przy jednoczesnym ograniczeniu kontaktów dziecka z drugim rodzicem jest „prawnym koszmarem”, w którym często jeden z rodziców zabiega o możliwość spędzania większej ilości czasu z dzieckiem, podczas gdy drugi stara się ograniczać te kontakty. System, w którym dziecko jest wychowywane równą ilość czasu na przemian przez oboje rodziców jest przez nich łatwiej akceptowalny, nawet jeżeli jest narzucony przez sąd.

13. Równy czas opieki spełnia zasady sprawiedliwości społecznej w odniesieniu do ochrony praw dziecka i w największym stopniu zapewnia ochronę relacji dziecka z obojgiem rodziców.

14. Równy czas opieki spełnia zasady sprawiedliwości społecznej w odniesieniu do władzy, autonomii, równości, praw i obowiązków rodziców

15. Model opieki sprawowanej przez jednego rodzica nie ma poparcia w badaniach empirycznych. NARZUCANIE tego sposobu opieki po rozwodzie prowadzi do osłabiania więzi dziecka z jednym z rodziców i rozbudza konflikty. Model ten jest szczególnie szkodliwy dla dzieci, gdyż prowadzi do osłabienia ich więzi z jednym rodzicem, do braku pewności siebie i pogorszenia emocjonalnego samopoczucia.

16. Model równej odpowiedzialności w wychowaniu dziecka po rozwodzie ma poparcie w badaniach empirycznych. Autor wymienia w tym punkcie 13 innych artykułów naukowych z lat 1998-2010, które opisują korzystne skutki równego (na przemian) czasu opieki nad dzieckiem.